

Faggruppe: Bestandsforvaltning

Om faggrupper: I arbeidet med tiltaksplan er det etablert rådgivende faggrupper for prosjektgruppa og styringsgruppa. Disse består av ressurspersoner fra relevante aktører, sentral- og regional forvaltning, kommuner, interesseorganisasjoner m.m. De gis et mandat og utfordres på konkrete problemstillinger, for å komme opp med forslag til tiltak og avveininger rundt hvert enkelt. Prosjektgruppa gjør en samlet vurdering og prioritering av de ulike forslagene fra hver av faggruppene, som til slutt styringsgruppa godkjenner, før oversending av forslag til samlet tiltaksplan til Miljødirektoratet. Det er ønskelig at faggruppene fokuserer på å bidra med kunnskap og erfaringer fra eget fagfelt, til felles beste. Man bør etterstrebe god dialog i gruppa, fremfor debatt, og der det er mye usikkerhet eller uenigheter må dette belyses i referatene.

Deltakere faggruppe Bestandsforvaltning

Navn:	Instans:	Kommentar:
Kjetil Heitmann	Villreinnemnda for Hardangervidda	Sekretær for nemnda. Behandler forslag til bestandsplaner, kvoteforslag m.m. fra Villreinutvalet. Viktigste høringspart i alle forvaltningssaker som berører villrein. Involvert i det faglige arbeidet med håndtering av CWD på villrein i Norge.
Svein Erik Lund	Hardangervidda Villreinutval	Sekretær for villreinutvalet. Villreinutvalet utarbeider bestandsplan, kvoter, gjennomfører og bidrar i tellinger, involvert i det faglige arbeidet med håndtering av CWD på villrein i Norge. Server den praktiske delen av bestandsforvaltningen.
Odd Gunnar Vikan	Hardangervidda Grunneigersamskipnad	Leder HG. Grunneierorganisasjon som representerer et flertall av de private grunneierne. Viktig ledd i den praktiske forvaltningen i fjellet.
Tor Aage Dale	Fjellstyra på Hardangervidda	Representerer lokale rettighetshavere i statsallmenningene. Viktig ledd i den praktiske forvaltningen i fjellet.
Hans G. Myklatun	Hardangervidda grunneigersamskipnad	Representerer grunneierorganisasjon som for et flertall av de private grunneierne. Viktig ledd i den praktiske forvaltningen i fjellet.
Anders Eriksrud	Øvre Numedal Fjellstyre	Representerer lokale rettighetshavere i statsallmenningene. Viktig ledd i den praktiske forvaltningen i fjellet.

Bakgrunn og kunnskapsgrunnlaget

Forvaltningen av villrein var tidligere ansett for å være det samme som forvaltning av bestand. Etter hvert har også kunnskapen om arealene økt. Og med det forståelsen av at forvaltningen av villrein må sees i sammenheng med øvrige interesser i landskapet. Denne totalen er helt sentral i arbeidet med tiltaksplaner (NINA Rapport 1400). Bestandsforvaltningen kan trolig likevel ha en del relevante

virkemidler. Kanskje særlig knyttet til jaktperioden og -utøvelsen. Det er også sentralt at den brukergruppen som driver den klart mest oppsøkende aktiviteten overfor rein, også følger opp eventuelle tiltak som andre aktører måtte bidra med i samme område, til samme tid.

Det ligger likevel store utfordringer i hvilke handlingsrom en har gjennom bestandsforvaltning og jaktutøvelsen som virkemiddel, etter funn av CWD på villrein på Hardangervidda i 2020 (VKM Rapport 2021: 01). Dette medfører blant annet at innsamling av tilstrekkelig med prøvemateriale er svært viktig. Dette krever felling av et visst antall rein sett opp mot hvor i smitteforløpet en er og hva man trenger å oppnå (NVS Rapport 34/2022). Det anses likevel som viktig, og rett, at også denne delen av forvaltningen ser på mulighetene for endringer der dette også gjøres av andre, eller der dagens praksis har rom for forbedringer.

Dette er bakgrunnen for at man i noen områder/perioder eller knyttet til noen tema, ønsker å gjennomgå mulighetene for avbøtende tiltak gjennom denne delen av forvaltningen.

Problemkartlegging:(se kart)

<i>Mål:</i>	<i>1) Bedre reinens tilgang til gode kalvings- og oppvekstområder, samt sommerbeiter i nord-vest.</i>	<i>2) Sikre høst- og vinterbeiter på nord- og østvidda med tangene østover.</i>	<i>3) Ivareta de urørte områdene som reinen faktisk bruker i dag. Disse må ivaretas slik at ferdsel og forstyrrelser ikke øker og disse områdene forringes.</i>	<i>4) Ivareta funksjonaliteten i trekk mellom ulike sesongbeiter gjennom året, som tar høyde for variasjoner i populasjons- og klimatiske forhold, mellom år og over tid.</i>	<i>5) Vurdere endringer i bestandsforvaltningen som bidrar til å øke slaktevekter og opprettholde kalveproduksjonen innenfor rammene i håndteringen av skrantesjuka og de overordnede målene i bestandsforvaltningen.</i>
Problem:	Dårlig arealutnyttelse	Reduserte trekkpassasjerer	Dårlig arealutnyttelse	Reduserte trekkpassasjerer	Positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).
Effekt sett i forhold til kvalitetsnorm for villrein:	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100	Positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjerer (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr, helsestatus samt	Tilstedeværelse av meldepliktig sykdom som påvirker bestandsforvaltning

		simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).		genetisk variasjon (delnorm 1).	
Påvirkningsfaktorer:		Jaktutøvelser i soner med viktige trekk og flaskehals	Praksis tellinger og jaktutøvelse	Kjønns- og alderssammensetning i bestand, samt bestandsstørrelse . Praksis i bruk av motorferdsel knyttet til jakt. Jaktfrie soner.	
Forventet utvikling:					

Mandat

Faggruppen for Bestandsforvaltning har som mandat å utrede hvilke muligheter som finnes for å begrense negative effekter av bestandsforvaltningens aktiviteter i henhold til innsatsområdene.

Arbeidet innebærer å:

- Foreslå endringer i praksis i bruk av motorferdsel i forbindelse med jaktutøvelse.
- Foreslå endringer/nye tanker sett fra et fugleperspektiv; hvordan gjøre jaktutøvelsen «mer human».
- Se på foreslåtte tiltak i egen og andre faggrupper opp mot realitetene som følger av CWD-håndtering (Dette vil uansett være førende til slutt og en viktig kalibrering av ulike tiltak mot hva som er realisme i vurdering av kost/nytte.).
- Vurdere kompensierende tiltak/økonomiske incentiver sammen med andre aktører der dette er nødvendig/mulig/relevant
- Estimere nytte/kostnad/ulempen ved en slik regulering (se tabell Anbefalte tiltak).

Problemstillinger (fra prosjektgruppa)

Opplisting av ulike problemstillinger en ønsker at gruppene skal vurdere for eksempel:

- Beskrive relevante tiltak innenfor egen (bestands-)forvaltning, samt evt. tiltak hos andre forvaltningsledd/myndigheter som bør sees på
- Forholdet mellom, eller synet på bestandsforvaltningas aktivitet (telling, jaktutøvelse m.m.) vs. andre brukergruppers behov og foreslåtte begrensninger: Hvordan håndtere foreslåtte tiltak for eksempel i jaktperioden?
 - Skal for eksempel DNT-hytter være stengt da, uten at jaktutøvelsen også pålegges noen begrensninger?
 - Hva med motorferdsel til jaktuttaket, sammenlignet med øvrige drøftinger om politikk og praksis for motorferdsel? Kan bli enige om en felles praksis og en slags «øvre grense» som samsvarer over hele villreinområdet? Hvordan kan bestandsforvaltning fortsatt gjennomføres med redusert bruk av motorisert ferdsel?
- Jaktutøvelsen i et fugleperspektiv; hva burde vært annerledes om man skulle jaktet «mer human»?

- Kan det gjøres noe med tetthet/fordelingen av jegere/våpen i terrenget (også på statsgrunn)? Hvordan er hjemmelsgrunnlaget, eventuelt hva trengs?
- Kan jakttid gjennom døgnet praktiseres strengere? Noen områder har for eksempel hatt nattefreding; kunne dette vært utvidet/tilpasset på noen måte? Er dagens jaktfrie soner tilstrekkelig, eller bør det vurderes andre?
- Kan man stille større krav til evne til positiv jaktseleksjon hos jegerne?
 - For eksempel med økonomiske incentiver knyttet til fellingsavgiften, der det er dyrere jo større dyr som felles (stigende kilopris), tilpasset ulike kategorier av dyr?

Anbefalte tiltak

(bruk ferdig oppsett i Vedlegg 1, med eksempel og matrise for rapportering)

Gruppen skal:

1. Liste opp ulike tiltak
2. Beskriv kort de relevante tiltakene
3. Gjør en grovmasket vurdering av effekten de kan ha på problemet.
 - a. Forkast tiltak med liten effekt (kortfattet begrunnelse)
 - b. Positive virkninger:
 - i. Effekt på måloppnåelse og/eller problem
 - ii. Må begrunnes!
 - c. Negative virkninger:
 - i. Økonomiske kostnader anslås i kroner så langt som mulig – skiller mellom engangs- og driftskostnader.
 - ii. Negative virkninger beskrives kvalitativt, med noen kvantitative anslag

Framdriftsplan

Møteplan for Faggruppe Bestandsforvaltning:

Møteform	Mars	April	Mai	Juni	August	September	Oktober
Teams	14.						
Teams – Felles med alle faggrupper HV				12.			
Siste møte faggruppene/Sluttseminar						15.	15.

Hvem refererer/skriver i møtene:

Levering av resultat/rapporteringsform:

- Referat fra hvert møte leveres sekretariatet (NVS) i ferdig oppsatt matrise fra Statsforvalteren.

Frister:

- 12. juni: Felles møte med alle faggrupper: Presentasjon av foreslåtte tiltak i Faggruppene så langt (midtvegsrapportering til Miljødirektoratet den 15. juni.
- Innen 15. september: Alle forslag til tiltak må være sendt fra faggruppene til sekretariatet for å komme med i utkast til tiltaksplan per 15. Oktober.

